

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Sodrug Kotar zagovarja oportunistično politiko stranke, opozarjaloc na pomanjkljivost eko-

nomskih, soc.-političnih pogojev, ki jih je treba dopolniti. Veliko važnost polaga na to, da se ostane v vladi. Še obstoje separatistične tendence. Nekateri še vedno hočejo Veliko Srbijo, drugi Veliko Hrvatsko, Radičeva stranka še vedno proti razrušenju narodnega ujedinjenja. S tem je tudi treba računati.

Sodrug Bornemissa zatem opozarja na treznost pri glasovanju za resolucije in končno zagovarja Deličev predlog za novo resolucijo. — Sodr. Majder govori še enkrat proti vstopu v vlado, nato pa govori sodrug Korač sklepni govor.

Sodrug Korač odločno zagovarja svojo taktiko in zavrača vse netočnosti levece napram tej taktiki in njegovi osebi. Trditev, da je on za nekako federacijo v jugoslov. proletarijatu, zanikuje in želi jedinstvene jugoslov. soc. dem. stranke.

Predsednik Bukšeg pozdravi nato kot goste sedruga A. Kristana in Prepeluha, ki sta prišla iz Ljubljane in da prvemu besedo.

Sodrug Anton Kristan odobrava v polnem obsegu dosedanje strankino taktiko napram vladi, ki bo gotovo tudi za naprej le v korist in ojačanje proletarijata in nadaljnega premišljenega organiziranja. Navaja pridobitve, ki si jih je slov. soc. dem. s to politično metodo pridobila. Končno pozdravlja konferenco in izrazi željo za ujedinjenje celokupne jugoslov. soc. demokracije.

Nato se je izvršilo glasovanje za resolucije. Desnica je dobila 59 glasov, levica pa 39. — Tretji dan se razpravlja o agrarni reformi. (Konec prihodnjč.)

Fala nad Mariborom.

Če se pripelješ po železnici in izstopiš na postaji Fala narediš par korakov nizdol in pred seboj zagledaš velikansko zgradnjo čez vso Davo. Ko se bližaš šele opaziš, da je to velikanska moderna stavba, ki zapira in kroti ves tok močne derže reke.

Ni bilo lahko delo ukrotiti silno moč Drave, pa kaj vsega ne napravi danes moderna tehnika in pridna roka delavčeva? Mnogo koristnega napravita roka, pa tudi škodljivega, kakor zadnja štiri leta, ko je bila vsa tehnika in vsa delovna moč uporabljena le v produkcijo morilnih pomčkov.

Velikanske zatvornice na Dravi so bile namenjene za elektrarno, ki bi služila vsej Štajerski. Človek bi upravičeno mislil, da bo gradila to obče koristno podjetje dežela, oziroma država, toda prišlo je drugače. Peščica milijonarjev se je zbrala ter ustanovila družbo za izkoriščanje vodnih sil. Take družbe je stara Avstrija vedno pospeševala in denarno podpirala, čeprav so se mastni dobički stekali v žepe poedincev. Tudi v Fali je zgradila akcijska družba elektrarno, ki naj bi preskrbela vso Štajersko z električnim tokom. Štajerska je pa sedaj razdeljena in električni tok tega velikanskega podjetja, ki je stalo zaradi malomarnosti uprave ničmanj kot 35 človeških življenj, se oddaja le v slovenskem delu dežele. Pri tej zgradbi je šest širokih stebrov, ki so zgrajeni 12 metrov globoko pod vodno površino in vsekani končno še tri metre v skalo. Od te stebre se opirajo močne oklopne zatvornice, ki vodijo Dravo na moderne francoske in avstrijske turbine z več tisoč konjskih sil.

Razen nekaj hišic tu ni nobenih poslopij. Vso okolico prevladuje ogromna elektrarna. Delavci, zaposleni v elektrarni, stanujejo po okoliških vaseh. Bili so zapuščeni od vsega sveta, v njihove vrste še ni prodrla organizacija in v njihove domove ne časopisje. Tudi politične stranke se niso brigale za te zapuščenec. Prvi shod je priredila v teh krajih dne 1. t. m. šele socialna demokracija. Shod je bil aviziran le v tovarni, noben h vabil ali lepakov ni bilo izdanih in vse delavstvo je privrelo iz bližnjih in daljnih vasi na shod. Zadrževala je le vest — socialisti pridejo. Prišli so, premraženi, razcapani, sestradani in vsi plašni, vsaj so poznali doslej le svoje dolžnosti, ne pa tudi svoje pravice. O kakih razrednih zavdnosti seveda doslej ni bilo niti govora.

Na shodu je poročal sod. Mihevc, ki je razlagal zbranim delavstvu pomen delavskih organizacij.

Pazno je poslušalo presenečeno delavstvo, vsaj ni niti slutilo, da se sme o delavskih pravicah toliko govoriti! Niti slutiti še niso ti trpini, da ima davec tudi pravice, poznali so le dolžnosti. Delavstvo je z zanimanjem in navdušeno sledilo govornikovim izjavam. Tukaj na hcu mesta se je osnovala tudi organizacija kovinarjev, h kateri so se prijavili skoro vsi udeleženci.

Znana je ideja socializma tudi v te zapuščene kraje in upamo, da setev ni padla na peščena tla.

Uredništvo in upravnništvo "Napreja" imata telefonsko zvezo štev. 312.

Politični pregled.

= Premirje na dravski fronti. Maribor, 8. febr. (Lj. k. u.) Francoska misija, obstoječa iz majorja Monteguja in francoskega generalštabnega šefa z Reke, ki se je danes ob 1. uri popoldne iz Maribora odpeljala v Gradec, se jutri zjutraj iz Gradca odpelje v Mursko dolino, da obišče Radgono in Cmurek, poprišče bojev zadnjih petih dni med jugoslovanskimi posadkami in nemško-madžarskimi tolpmi. Da se francoski misiji omogoči nemoten obisk teh krajev, je na željo majorja Monteguja danes ob sedmih zvečer nemškoštajerski deželni glavar dr. v. Kaan generalu Maistru stavil predlog, naj bi se sklenilo štiriindvajseturno premirje. Von Kaan je izjavil, da bo do polnoči obvestil nemške čete in tolpe, ki so bile napadle Radgono in Cmurek, naj ustavijo vse sovražnosti. General Maister je izrazil svoje pomisleke, da bi bilo mogoče, v tako kratkem času obvestiti čete, naka je dr. v. Kaan za začetek premirja predlagal sedmo uro zjutraj. Njegov predlog je bil nato sprejet. Jutri zjutraj ob sedmih se začne premirje, ki se konča ob isti jutranji uri pojutrišnjem. Z naše strani se francoski misiji v Radgoni pridružita dva častnika od štaba Štajerskega obmejnega poveljništva.

= Masaryk o češkoslovaški zunanji politiki. Dunaj, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški korespondenčni urad poroča: »Neue Fr. Presse« prinaša razgovor s predsednikom Masarykom o stališču čehoslovaške republike napram jugoslovanskim in italijanskim sporom. Masaryk je izjavil popolnoma nevtralnno, da je čehoslovaška republika že dalje časa v prijateljskih odnosih z Jugoslavo, z Italijo pa je imela ves čas vojne tesne stike. Italijani podpirajo naša stremjenja ter so za vojne oborožili čehoslovaške armade v Italiji. Zaradi teh okoliščin moramo biti popolnoma nevtralni.

= Priklopitve Nemške Avstrije k Nemčiji. Weimar, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Novo izvoljeni predsednik narodne skupščine dr. David se je napram žurnalistom izrazil, da je vsa Nemčija navdušena vsléd priklopitve nemške Avstrije k nemški republiki. Tudi Noske se je izjavil za brezpogojnega pristaša združitve nemške Avstrije z Nemčijo. Gospodarske težkoče ne smejo biti nobena zapreka tej spojitvi.

= Strog zakon za navijalce cen in proti alkoholizmu na Ogrskem. Budimpešta, 7. febr. (Lj. k. u.) Ogrski tiskovni urad poroča: Ministrski svet je v pozni noči sprejel načrt zakona o strogih kaznih za navijalce cen. — Nocoj je ministrski svet razpravljal o tekočih zadevah in štirih zakonskih načrtih ministra za pravosodje, in sicer o varstvu državne oblike ljudske republike, o odpravi inštitucije kronske straže, o amnestiji, ki bo razglašena ob proglašenju republike in o prepovedi nezmernega uživanja alkoholnih pijač.

= Volitev podpredsednikov v nemški narodni skupščini. Weimar, 7. febr. (Lj. k. u.) (Konec poročila o seji narodne skupščine, izdanega po Dunaj. kor. uradu.) Sledí volitev treh podpredsednikov, ki imajo enake pravice. Poslanec Groeber predlaga, da naj se vsi trije podpredsedniki volijo hkrati, in sicer, ker so se stranke sporazumele, vzklíkoma. Poslanec Haase (neodvisni socialist) se temu predlogu protivi. Nato se izvolitev izvrši z glasovnicami. Za podpredsednike so izvoljeni: Fahrenbach (centrum) s 374 glasovi, Hausmann (demokrat) 374 in Dietrich (nemški nacionalc) s 356 glasovi. Izvoljenci so volitev sprejeli. Prihodnja seja jutri popoldne ob treh. Na dnevnem redu je zakonski osnutek o začasnih državnih oblastih.

= Nemška vlada za spojitve z Nemško Avstrijo. Berlin, 8. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: Kakor javlja »Berliner Tageblatt« iz Weimarja, bo v pondeljek ali v torek državna vlada naprosila narodno skupščino, da se pooblasti za pogajanja glede spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo. Profesor Hartman se je zvečer odpeljal na Dunaj, da se udeleži priprav za narodno skupščino na Dunaju. 19. ali 20. t. m. se vrne zopet Weimar v spremstvu članov dunajske vlade. Pogajanja glede spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo se bodo takoj nato pričela.

= Načrt glede svobode morja. Amsterdam, 7. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča »Morning Post«, da so Wilson in ameriški zastopniki formulirali načrt glede svobode morja. Elaborat, ki ga bodo predložili mirovni konferenci, vsebuje nastopne točke: 1. noben narod ne sme imeti tako močnega brodogra-

da more sam izvrševati kontrolo na morju. 2. Vojni običaji se ne smejo med vojno izpremeniti. 3. Vsak narod, bodisi vojskujoč se, bodisi nevtralen je odgovoren za izpolnjevanje pomorskih običajev med vojno. 4. Pojem »prepovedano blago« se mora v miru natančno določiti. Nočena nevtralna vlada ne sme vkrcati prepovedanega blaga in nobena ladja ne sme poizkusiti, prodreti blokado. 5. Uporabo podmornic mora omejiti ali še bolje prepovedati.

= Čehoslov. narodna skupščina. Čehoslov. tisk. urad poroča: V današnji seji narodne skupščine je poročal dr. Sever o zakonu, glede prejetja državnih nameščenecv. Ustavni odsek je vladno predlogo tega zakonskega načrta temeljito izpremenil. Odsek je menil, da je prvotni oblika zakonskega načrta o odpustu državnih uradnikov presplošna in da bi jo bilo mogoče zlorabljati. Pri glasovanju so sprejeli zakonski načrt brez debate v obeh branjih. Kot nadaljnji predmet je bilo na dnevnem redu poročilo naučnega odseka, ki se nanaša na organizacijo poljudnih tečajev za ljudsko izobrazbo. Tudi ta zakon je bil sprejet v obeh branjih. Prihodnja seja v torek.

= Mirovna konferenca napreduje, a tajno. Berlin, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: »Rotterdamsche Courant« javlja iz Pariza, da so dela mirovnega posveta veliko bolj napredovala, kakor se splošno misli. Najvažnejše zadeve, in sicer zahteve Italije ter zahteve Francoske glede levega Renskega brega bodo rešene bržkone še pred plenarnimi sejami mirovnega posveta. Pri zaupnih pogovorih Lloyd Georgeja, Clemenceauja, Wilsona in Salandra se je več doseglo, kakor bi bilo to mogoče pri plenarnih sejah. V nekoliko dneh se lahko pričakuje ureditev nasprotstev med Jugoslavo in Italijo. O vprašanju zveze narodov bodo razpravljali še pred odpotovanjem Wilsona in Lloyd Georgeja. Obenem bodo tudi sklepali o temeljih zveze narodov.

= Mednarodna Delavska zakonodaja. Glasom dun. kor. urada javlja Agence Haves. Komisija za mednarodno delavsko zakonodajo je pričela proučevati prvi odstavek načrta o osnovanju javnih organov za varstvo napredka mednarodne delavske zakonodaje. Kot taki organi se imenujejo obligatorično vsi člani zveze narodov. Prva dva odstavka načrta sta bila sprejeta.

Dopisi.

S Koroške Bele. V nedeljo dne 2. svečane se je vršila javna seja tukajšnjega občinskega odbora. Med drugim je prišlo tudi na razpravo stanovanje vdove Ivane Bohinc, ki stanuje s svojimi tremi nepreskrbljenimi otroki, odkar so jo postavili sodnijskim potom, in od tega je že 10 mesecov, na cesto, v šupi pri Štefancu. S. Erlih je stavil predlog, naj se je usmili občina in ji preskrbi stanovanje. Ako se ne napravi, da drugače, naj se postavi v ta namen primerna baraka na občinskem svetu. Utemeljeval je svoj predlog s tem, da je to potrebno iz zdravstvenih ozirov pri malih otrokih, ki prezebajo noč in dan skoraj na prostem in tudi iz človekoljubja. Ali joj! G. Anton Žumer, ki je tudi predsednik tukajšnjega zdravstvenega odseka, se je močno razburil, češ, take stroške za tako babnico. V svoji sveti jezi je ta bogataš s. Erliha, ki se je drznil staviti tak predlog, imenoval falota. Torej tako, g. Žumer! Mi dobro vemo, da Vi niste nikdar skusili bridkosti siromašnega ljudstva. Vemo tudi, da niste nikdar ob zimskem času spali v šupi. Kaj pa so vam storili nedolžni otroci, da jim ne privoščite malo gorkote? Kot predsednik zdravstvenega odseka bi pač morali vedeti in pomisliti malo na posledice, ki morajo zadeti otroke v takem stanovanju ob tem času. Kdo bo skrbel za reveže, ako si nakopljejo bolezen za vse življenje? In oni, ki hoče siromakom olajšati gorje, je po Vašem mnenju falot. Ne, g. Žumer, tak izraz bi pač pristojal kam drugam! S. Erlihu pa priporočamo, da neustrašeno nastopi povsod, kjer mu bo le dana priložnost, za dobrobit siromašnega ljudstva. Za psovko »falot« pa mora dobiti zadoščenje!

Zalog. Naš postajenačelnik Masl in uradnik Premrov se nikakor ne moreta sprijazniti z mislijo, da ima sedaj tudi delavstvo besedo. Še vedno mislita, da živimo v onih časih, ko so nas stražili bajoneti. Čudno se nam zdi od Masla, da se tako hitro prelevi. On se obrača, kakor mu kaže. Leta 1817 je bil strasten klerikalec, ko se je vrnil v Zalog, se je zopet zasukal. — Vprašamo, ali je že pozabil, kako se mu je godilo pri vojaki in kako je stokal.

ter vzdihoval? Zdaj pa zatira delavce kolikor more in kjer more. Ko je bil leta 1916 in 1917 v Zalogu za podnačelnika na skladiščnem kolodvoru, je za vsako malenkost grozil delavcem, da jih pošlje v strelske zakope. Zdaj je par delavcev izstopilo iz „Zveze jugoslovanskih železničarjev“. G. Masl je zagrozil, da bodo taki tički vsi zapisani. Kje, nam ni znano. Mogoče jih zapiše Masl s kredo v dimnik. On hoče ljudi prisiliti, da se vpišejo tam, kjer je sam on. Mi pa mislimo, da ima vsak človek pravo voljo in gre, kamor se mu zdi bolj pametno. Mož nastopa jako brutalno napram uslužbencem. Če se kdo pritoži, ga Masl takoj titulira z anarhistom. Ni nam znano, kako pride do tega. Pri njem se človek sploh ne more opravičiti ali zagovarjati. Edina beseda pri njem je: „Je že dobro, saj vas poznam“. Mislimo, da smo tudi čuvaji in skladiščni delavci ljudje, s katerimi se mora ravnati dostojno in ne, kakor to dela Masl. Gospodoma ni dovolj osemurni delavnik. Srebe in svojih kolegov pa ne vidita, ki so delali že zdavnaj samo osem ur na dan. Samo ubogi delavec naj bi se mučil! Gospodoma povemo, da se naj ne vtičeta v delavske reči in naj se rajše brigata za svoje delo in molčita. Svetujemo jima, posebno pa Maslu, da sta dostojnejša, drugače bomo tudi v Zalogu prijeli za metlo.

Dnevne vesti.

— Onim, ki se jih tiče. Iz Šiške nam poročajo: V našem — od Ljubljane že tako zapuščenem okraju, imamo poleg „Osemrazredne deške in dekliške ljudske šole“ — „Jugoslovansko tovarno za milo“. Tu izdelujejo iz raznih masti in drugega, milo; kar povzroča — kot znano — grozen smrad. In v tem smradu sede otroci cele štiri ure. Prihaja jim slabo, da skoro omedlevajo; a to ne le njim, enako se godi z učitelji. Tako je postalo v soboto v nekem razredu, dvema učencema in gosp. učitelju tako slabo, da je moral oditi pred koncem ure iz šole. V razred je prišel gosp. šolski voditelj in poslal razred enostavno domov! ker imajo otroci morda preveč pouka. — Ali se ne da kaj od pomoči temu? Je to v korist zdravstvu? Kaj so take tovarne za v neposredno bližino šol, da se že tako slabotni in lačni mladinci še ono malo zdravja, kar ga imajo uničujejo? Taki zavodi spadajo na polje, tja za kemično tovarno, ali pa še dalje! Ne vemo kdo želi, da ostane milarna še v mestu? Gospoda šolskega zdravnika opozarjamo na to zlo. Ne ubijajte vendar lastnih ljudi!

— Ljubljanski občinski svet ima jutri ob 6. zvečer svojo redno sejo.

— Občni zbor Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju s sedežem v Ljubljani se bo vršil dne 2. marca t. l. v Narodnem domu v Mali dvorani Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnika, 4. Poročilo preglednikov, 5. Razprava o načrtu organizacijskega reda, 6. Razprava o načrtu pravnika glede podpor, 7. Volitve, 8. Raznotherosti. Začetek ob 9. uri dopoldne. Nadaljevanje ob 3 uri popoldne. V slučajih nesklepnosti se vrši občni zbor tekom osem dni z istim dnevnim redom ob vsaki udeležbi.

— Tečaj o negi in prehrani dojenčkov, ki ga priredi Akademija, se prične v torek dne 11. II. v realki II. nadstropje od 7—8 ure zvečer. Vpisovanje vsak dan raz n nedelj in praznikov od 11—1 ure v Smon G. Goričičevi knjižnici, Wolf. va ul. 10. Vstopnina 20 K se na zahtevo zniža.

— Tudi pri nas priporočljivo. V Gradcu je prodal mesar I. gostinčarju L. na Dunaj 50 kg svinjskega mesa, ki je bilo določeno za graški konsum. O tej kučiji so izvedli t. j. agenti, na kar se je blago zasedlo g. mesarja I. so pa kaznovali z globo 10.000 K ter mu od vzeli obrtno pravico za vedno. — Pa pri nas? Gospodje mesarji pošiljajo in prodajajo po verižni kupčiji in tihotapstvu vse boljše blago čez mejo, a se ne zganjajo. Kje je naše tržno nadzorništvo? Po gostinah in kavarnah se mast jo! Ne bi li bilo boljše priporočljivo zgoranje za zgled, da bi vsaj domačini dobili včasih tudi kakšno kilo šunine, namesto da gre v Gradec ali na Koroško?

— Kje so drože? Na dopis glede drož nam je podal g. Zaloker naslednje pojasnilo: G. Zaloker ima naročenih res 160 kg drož na dan, ki jih pa mora razdeliti po navodlu Narodne vlade: med peke, trgovce (ki so prodajali drože že pred vojno) mestno aprovizacijo in obe železničarski aprovizaciji, tako da mu ostane prodaja na drobno le 30 do 40 kg na dan, ker pri posameznih pošiljkih manjka kar po

9 do 15 kg blaga, ki se izgubi na poti. Sam prodaja drože na krušne karte. Cena drožem pa znaša zanj nad 10 K za kilogram. G. Z. priznava sam, da je teh drož premalo za ljubljanski konsum. Iz predloženih faktur smo se prepričali o resničnosti tega pojasnila.

— Prevoz umetnin na jugoslov. umetniško razstavo v Pariz. Split, 6. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dop. urad poroča: Ker se bo 15. t. m. otvorila v Parizu jugoslovanska razstava za umetnosti, je pokrajinska vlada naprosila francoskega zapovednika v Splitu, da bi francosko zapovedništvo v Splitu našlo čimprej možnost za prevoz umetnin naših slikarjev in kiparjev, ki žele razstaviti svoja dela.

— Ne prodajajte vojnih posojil špekulantom. Po Ljubljani hodijo špekulanti, ki kupujejo od ljudi vojna posojila ter plačujejo zanj samo 40—50% nominalne vrednosti, dočim znaša sedanji kurz vojnega posojila na Dunaju 68% nominalne vrednosti in plača vsaka banka v Ljubljani 60—65% nominalne vrednosti. Na ta način delajo špekulanti velike dobičke na škodo lahkovernih ljudi. Posestniki vojnih posojil se opozarjajo, da ne nasedejo takim kupcem. Kdor hoče vojno posojilo prodati, naj ga ponudi v nakup ljubljanskim bankam, kjer bo dobil izplačano res ceno, ki odgovarja sedanjemu kurzu vojnega posojila.

— Razpis službe strokovnega tajniškega uradnika pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani. Podpisana družba nastavi tajniškega uradnika s sedežem v Ljubljani, ki bo v prvi vrsti vršil posle družbenega tajnika, v kolikor se ti neposredno tičejo družbenih podružnic in njih udov v slovenskem ozemlju Stajerskega. Ta služba se podeli le izšolanemu agronomu, ki je v kmetijstvu praktično izvežban, ki dobro pozna kmetijske razmere v slovenskem Stajerskem, ki je več pisarniškega dela in ki je sposoben javno predavati o kmetijstvu. Prosilci za službo naj vložijo svoje prošnje, opremljene z vsemi spričevali in s popisom svojega življenja pri podpisani družbi do 1. marca t. l. Imenovan tajniški uradnik bo nastavljen na podlagi družbenih pravil z nadomestno službeno pogodbo, ki mu zajamči pokojnino v zmislu zakona za starostno zavarovanje zasebnih uradnikov in se njegova plača določi po dogovoru.

— Kinematografi v Beogradu v državni upravi. Vlada je sklenila, da prevzame v državno upravo vse beografske kinematografe. Dohodki iz kinov se bodo uporabljali za srbske invalide.

— Direktna zveza Pariz-Dunaj-Bukarešt. Listi poročajo, da se je v zadnjih dneh sklenil med zastopniki Čehoslovaške države in francoske vlade dogovor, o uvedbi brzovlakov med Parizom, Dunajem in Bukareštom. V zvezi s temi vlaki bodo uvedli promet med Dunajem in Varšavo ter Prago in Lincem.

— Češka politična visoka šola se preseljuje. V prihodnjih dneh se namerava preselovati češka politična visoka šola, ki bo v bodoče najbrže obstojala iz šestih oddelkov, od katerih bo eden namenjen diplomaciji, drugi pa žurnalistiki.

— Dobava kinina. Komando Dravske divizijske oblasti v Ljubljani objavlja nastopni oklic: Vsi oni zdravniki, ki so navezani na lastne lekarnice, dobijo na željo kinin pri „Zbirališču sanitetnega materiala v Ljubljani“, in sicer brezplačno proti prejemnici. Prošnje za dobavo kinina naj se z priloženimi prejemnicami naslavlja na zdravstvenega referanta Dravske divizijske oblasti. Iz „Zbirališča“ dobljeni kinin je uporabljen za zdravljenje iz službe odpuščenih vojakov, ki so med vojno oboleli za malarijo. Takim bolnikom se mora kinin dajati brezplačno.

— Prevzemanje klavne živine. V torek, dne 11. februarja 1919 je prevzemanje klavne živine v Ljubljani na Zelenem hribu poleg Dolenskega kolodvora. Posestniki z okolice, ki hočejo oddati živino, naj jo priženejo ta dan na Zelen hrib. Prevzemanje se začne ob 9. dopoldne.

Iz stranke.

Seja izvrševalnega odbora je jutri zvečer ob 8. v upravi Napreja.

Internacionalni socialistični kongres v Bernu.

Bern, 7. febr. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča s socialistične konference: Kautsky (Nemčija, neodvisen socialist) je govoril o alzaško-lorenskem in češko-nemškem vprašanju. Glasovanje v Alzaciji in Loreni bi bilo potrebno, ker na vzhodnem Pruskem, Saškem, v Šleziji itd. še ne vedo tega, kar je znano v juž-

nih krajih, kako velikanski preobrat se je izvršil v Alzaciji-Loreni. Kot rojen Čeh se obrača posebno na češke delegate ter izjavlja, da ne more umeti, zakaj bi se na Češkem zavzelo posebno stališče z ozirom na pravice samoodločbe. Duševno sorodstvo med češko buržoazijo in češko socialno demokracijo ne bo dolgo trajalo. Prosi Čeha, naj se svojem dodatku odpovedo. V popoldanski seji je Buchinger (Madžar) govoril proti postopanju Čehov in zahteval za slovaški del Ogrske pravico samoodločbe. Paul Fauke (Francoska) je izjavil, da je politična demokracija uničila državno nadvlado. Dejansko obstoje ne samo v monarhističnih, temveč tudi v republikanskih državah nasprotstva med buržoazijo in socializmom, kajti ne samo monarhije, temveč tudi republike so sklepale tajne pogodbe. Brez ruske revolucije bi kljub republikli ne zvedeli ničesar o tajnih pogajanjih. Pričakujemo od revolucionarnih držav, da objavijo vse tajne spise. Tudi v republikah obstoji dejansko še danes nadvlada premožnih slojev nad delavskimi.

Bern, 8. febr. (Lj. k. u.) Švicarska brzojavna agentura poroča: Na popoldanski seji mednarodne socialistične konference je Tschenkoli (Georgija) stavil predlog, ki zahteva, naj internacionala podpira zahteve georgijanskega naroda po neodvisnosti, ker je pravična in se strinja z načelom pravice samoodločbe narodov. Loker (Palestina) stavi k židovskemu vprašanju predlog, ki veli med drugim: „Internacionala pripozna mednarodni značaj židovskega vprašanja. Za Žide se zahteva uporaba splošnega načela samoodločbe, popolna enakopravnost v vseh deželah in mednarodna zaščita proti fizičnemu preganjanju.“ Renaudel (Francija) je govoril o alzacijem vprašanju. To vprašanje ni bilo za francoske socialiste nikoli nič drugega, kakor vprašanje pravice, ker je bilo nedvomno, da je bilo alzacijško prebivalstvo proti svoji volji anektirano in ker je večkrat dokazalo, da hoče biti spojeno s Francijo. Govornik meni, da morajo alzacijško prebivalstvo vprašati za njegovo voljo, da bo alzacijško vprašanje končno veljavno rešeno. O vprašanju priklopitve levega renskega brega in aarske kotline je Renaudel izjavil, da med francoskimi socialisti ni o te mvprašanju nobenega nesoglasja. Francoski socialisti so proti vsaki prispojivki bodisi političnega, bodisi ekonomskega značaja. Govor Renaudela so sprejeli z burnim odobravanjem. Glede priklopitve Nemške Avstrije k Nemčiji je izjavil Seliger (Nemška češka), da je volja velike večine nemškega naroda v Avstriji, združiti se z nemškim narodom v rajhu. Ne more se tajiti, da gotovi ljudje nečejo priklopitve. Ti ljudje so zainteresirani na obnovi stare monarhistične oblasti in delajo v inozemstvu velike propagande z geslom „donavska federacija“, ker se ne upajo, jasno odkloniti priklopitve k Nemčiji. To so ljudje, kateri nimajo več mesta v demokraciji: Visoka aristokracija in generaliteta, visoka birokracija, katerim je preobrat vzel vso moč, pred vsem pa visoko duhovništvo, ki so v bivši Avstriji izrabljali svojo moč v škodo narodov in ki so odločilno vplivali na politiko države. Ti ljudje so zbrali deset milijonov, da podkupijo časopise in da vplivajo na volitve. Zahtevajo obnovo monarhije z metodami sile in ne na podlagi svobodnega sporazuma med narodi bivajočimi na ozemlju bivše monarhije, obrnjen proti češkim delegatom je izjavil Seliger: „Če se bo čehoslovaška država ustvarila na način, kakor ga žele češka buržoazija in žalibog tudi češki socialisti, to je, da pridejo narodi s šilo v čehoslovaško državo, potem je ta država obnova stare Avstrije v še hujši obliki. Taka država ni mogoča kot demokratična država. Obstojati more le z ustanovitvijo monarhistične oblasti. Če hočejo socialni demokratje sodelovati pri politiki buržoazije, postanejo proti svoji volji orodje protirevolucije. To politiko ne morejo češki sodrugi opravičiti ne pred zgodovino, ne pred internacionalo, ne pred svojo vestjo. (Odobrovanje pri nemški in francoski delegaciji.) S tem je končan razgovor o teritorialnih vprašanjih. Branting je izjavil, da bodo jutri glasovali o teritorialni resoluciji.

Bern, 8. febr. (Lj. k. u.) Švicarska tisk. agentura poroča: V današnji dopoldanski seji socialistične konference je Huysmans najprvo prečital brzojavko nemško-avstrijskega delegata Seitza, v kateri ta protestira proti trditvi Čeha Nemca, da je v začetku vojne v neki konferenci s Čehi izjavil, da bodo sedaj govorili topovi. Nato se je nadaljevala razprava o teritorialnih vprašanjih.

Zadnje vesti.

Začasna ustava za kraljestvo SHS sklenjena.

Beograd, 8. febr. (Lj. k. u.) Ministrski svet je sprejel v včerajšnji seji začasno ustavo za celo kraljestvo SHS.

Vojni ujetniki v Italiji se deloma odpuste domov.

Dunaj, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Italijansko vrhovno poveljništvo je o'redilo, naj se vsi vojni ujetniki do letnika 1884 odpuste v domovino. To naredbo so začeli že izvrševati. Vojni ujetniki pa se morejo vsled transportnih težkoč v Italiji zelo počasi vračati v domovino.

Nemško-avstrijski demokratje za Nemčijo.

Dunaj, 9. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Méščanska demokratska stranka na Dunaju je priredila danes dopoldne velik shod, ki je soglasno zahteval priklopitev Nemške Avstrije k Nemčiji. Danes opoldne so se zbrali pred Mestnim domom nemško-nacionalni dijaki, ki so ravno tako manifestirali za priklopitev k Nemčiji.

Zveza duševnih delavcev protestira proti izgonu jugoslovanskih dijakov.

Dunaj, 9. februarja (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča „Neues Wiener Tagblatt: Socialistična zveza duševnih delavcev, kateri pripada tudi večje število visokošolskih profesorjev, je vložila pri rektoratih, pri državnem kancelarju in pri državnih uradih za uk in za zunanje stvari protest proti izgonu jugoslovanskih visokošolcev, skienjenemu po rektoratu dunajskih visokih šol, in sicer iz naslednjih razlogov: 1. Na visokih šolah vpisani Jugoslovani so popolnoma nedolžni na imperialističnih tendencah njihovih vlad. 2. Ker se s to krivično odredbo iznova ograža po vojni razrušena solidarnost in mednarodnost duha, čije vbnova je smoter vseh kulturnih narodov. 3. Ker je pojem represalij nerazdružljiv z načeli demokracije pravičnosti in miru.

Zahrbtnost v ententi.

Praga, 8. (Lj. k. u.) Glasom Čehosl. tisk. urada poroča „Corriere della Sera“ z dne 2. februarja iz Pariza: „Petit Parisien“ piše, da Romuni o pogodbi iz leta 1916, po kateri je Romuniji zagotovljen Banat, Srbijo niso nikdar obvestili. Romuni izjavljajo, da sta za to neobveščenje bila merodajna dva razloga: 1. Srbija je bila tedaj v tako nesrečnem položaju, da bi bilo brezsrčno ji naložiti kakršnekoli pogoje. 2. Srbijo je zastopala Rusija, ki se je odločno zavezemala za srbske interese. Rusija je tedaj v imenu Srbije priznala Romuniji pravico do okupiranja Banata. Zato je pogodba iz leta 1916. pravno veljavna.

Pečuh gori.

Budimpešta, 8. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: „Pesti Hirlap“ javlja iz Velike Kaniže: Glasom nekontroliranih vesti gori Pečuh od 5. t. m. Brzjavne in telefonske zveze so prekinjene. Pošta, ki dospe vsak dan v Kanižo je izostala.

Stavka častnikov v Nemčiji.

Berlin, 9. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Častniki generalnega poveljništva 6. armadnega voja so jeli včeraj stavkati. Čutili so se po vojaškem svetu, ki je hotel kontrolirati točnost častnikov, razžaljene in so zahtevali, naj se predsednik vojaškega sveta takoj odstavi. Ker niso ugodili tej zahtevi, so častniki jeli stavkati.

Nemška komisija za socializacijo — odstopila.

Weimar, 8. febr. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča Wolf: po verodostojnih vesteh je komisija za socializacijo svoje mandate vladi dala na razpolago.

Nemška narodna skupščina.

Weimar, 8. febr. (Lj. k. u.) Po „Wolfovem uradu“ javlja Dun. k. u.: Po dosedanjih določilih bo narodna skupščina danes razpravljala samo o utemeljevanju ustavodajalnega zakona. O tem bo poročal državni tajnik Preuss. O predlogih se bo razpravljalo šele jutri. Vsekakor pa ni dvomljivo, da se bo prvo in drugo in tretje čitanje že v torek končalo, tako, da se v sredo potem že lahko z volitvijo državnega predsednika začne.

Sovjetska vlada in ententa.

Stanislavov, 8. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad priobčuje naslednjo brezžično brzjavko, iz Moskve poslano v Pariz: „Izvestija“ objavlja praktična vprašanja, ki jih je pogrešati v pariški deklaraciji. Sovjetska vlada je bila ponovno izjavila, da je pripravljena skleniti gospodarske kompromise, da končno reši ruski narod bremenu brezkončne vojne in mu da priliko za normalni razvoj na podlagi socializma ter da odpravi gospodarski nered. Akoravno je bila te prepozicije izjavila z vso resnobo, ni od antante prejela nobenih protipredlogov in nobenega odgovora na vsa svoja prejšnja sporočila.

Socialni revolucionarji proti vmešavanju v ruske razmere.

Stanislavov, 8. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad priobčuje nastopno iz Moskve brezžično poslano in „Vsem“ naslovljeno brzjavko: V Moskvo so včeraj dospeli vsi člani osrednjega komiteja ruske socialno-revolucionarne stranke. Socialni revolucionarji se z vso odločnostjo protivijo proti temu, da bi se antanta vmešavala v ruske notranje stvari. Nastop sovjetske vlade povsem odobravajo menjševiki. V svojem moskovskem glasilu „Vperedj“ (Naprej) se ostro izjavljajo zoper antantno intervencijo. — Poročila inozemskega tiska o nemirih v Petrogradu so izmišljena. Sovjetska vlada svobode republikanskega časopisja v pogledu na revolucionarno propagando ne more omejiti. Z antanto bo začela pogajanja pod pogojem, da se antanta v ruske notranje razmere ne bo vmešav. Sovjetska vlada pričakuje, da bo antanta določila kraj, mesec in dan, ko naj se sestanejo zastopniki na razgovor. — Podpisal Čičerin.

Monarhično gibanje na Portugalskem.

Porto, 7. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča po „Agence Havas“: Royalistični vojaški oddelek, kateri operira med Santaremom in Lisbom, je v vsem ozemlju skoraj do vrat Lisbone proklamiral monarhijo.

V R mu zahtevajo osemurni delavnik.

Rim, 9. (Lj. k. u.) Agenzia Stefani poroča: Osobje časopisnih tiskarn je začelo stavkati. Zahteva osemurni delavnik. V soboto zvečer je izšel samo „Popolo Romano. Socialno demokratska lista „Avanti“ in „Giornale del Popolo“ izhajata dalje.

Francoska zbornica zoper oderuštvo.

Pariz, 8. (Lj. k. u.) „Agence Havas“ poroča glasom Dun. kor. urada, da je zbornica sprejela načrt o omejitvi oderuških nakupov in o navijanju cen.

Kritičen položaj v Angliji.

Berlin, 8. feb. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: „Berliner Zeitung und Mittag“ javlja iz Berna: Lloyd George je odpotoval v London zaradi notranjega položaja v Angliji.

London, 8. feb. (Lj. k. u. Reuterjev urad poroča: Lloyd George je danes z drugimi angleškimi delegati na mirovni konferenci prispel v London.

Berlin, 9. februarja (Lj. k. u.) „Achtuhrabendblatt“ javlja iz Amsterdam: V Londonu so bili zadnje dni vojaški izgredi. Urad vojnega ministerstva je izdal poročilo, ki pravi, da se je udeležilo teh izgredov 11.000 odpustnikov in vojakov, ki so

vsled odpusta v Londonu. Zaradi stavke podzemnih železnice niso mogli teh vojakov naprej transportirati. Devet kolovodij so aretirali.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. V ponedeljek, 10. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. zvečer: »Tiha sreča« izven abonementa. Operno gledališče ostane ta dan zaprto. — V torek, dne 11. t. m. v dramskem gledališču ob 7. zvečer »Tugomer« za »A« abonement. V opernem gledališču ob pol 8. »Jevgenij Onegin« za »C« abonement. — V sredo, 12. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. zvečer »Svet« izven abonementa. — V opernem gledališču ob pol 8. zvečer »Cornevilski zvonovi« izven abonementa.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 7. t. m. je poročati: Amerikanske moke je dosedaj prevzela aprovizacija šele dva vagona. Razdeli se že prihodnji teden na karte. Moko prodaja aprovizacija za lastno ceno po K 3:50 za kilogram. Vsaka izkaznica dobi en četrtilograma moke. Da bo pa izkaznica honorirana s celo kilo, dobi vsaka stranka na izkaznico še po pol kilograma koruznega zdroba po K 2:16 in po en četrtilograma kaše ali ješprenja po K 2:16 za kilogram. Izrecno se poudarja, da vsaka stranka kupi le tisto blago, ki ga hoče. Noben trgovec ni upravičen siliti stranke, da kupijo vse blago, ki je predpisano za izkaznico. Vendar, če stranka enkrat blago vzame, ga trgovec ni več dolžan prevzeti nazaj. — Z moko so velike težave. Prav lahko se zgodi, da zmanjka aprovizaciji v najkrajšem času bela krušna moka. Ostane potem le še koruzna moka, iz katere je pa brez primesi pšenične ali ržene moke nemogoče peči kruh. Za slučaj, da aprovizaciji ne bo mogoče izposlovati za primesi koruzni moki potrebno množino bele krušne moke, se peka kruha ustavi. Namesto kruha razdeljuje potem aprovizacija koruzno moko. — Aprovizacija prosi urad za prehrano, da ji nakaže vsaj za obrtnike osem sodov petroleja, če ga že za ostalo prebivalstvo vsled nezadostnih zalog ni mogoče dobiti.

Prodajalci moke se vadijo, da se zglase v sredo 12 t. m. ob 9. uri v mestno posvetovalnico ali nakazila moke.

Mast za III. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za tretji okraj na rumena nakazila za mast v torek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

Mast za IV. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za četrti okraj na rumena nakazila za mast v torek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 K.

Mast za zamudnike. Vse one stranke, ki niso prišle po mast o določenem času, jo lahko dobe na izkaznice za mast še v sredo, dne 12. t. m. dopoldne pri Mühleisnu.

Loj za zamudnike. Vse one stranke, ki niso prišle po loj o določenem času, ga lahko dobe na izkaznice za mast še v sredo, dne 12. t. m. popoldne pri Mühleisnu.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Agitirajte za socialno demokratično časopisje!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,100.000.

3 1 0
4 0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —